



เรื่อง ประเพณีไล่ชิงช้า



รายละเอียด

ประเพณีไล่ชิงช้า (แย้ซู่อาเผว)จะมีการจัดขึ้นทุกๆ ปี ประมาณปลายเดือนสิงหาคมถึงต้นเดือนกันยายน ซึ่งจะตรงกับช่วงที่ผลผลิตกำลังงอกงาม และพร้อมที่จะเก็บเกี่ยวในอีกไม่กี่วัน ในระหว่างนี้อาชาจะตายหญาในไร่ข้าว เป็นครั้งสุดท้าย หลังจากตายหญาแล้วก็รอการเก็บเกี่ยว ตรงกับเดือนของอาชาก็คือ “น่อลาบาลา” ชนเผ่าอาชาก็ถือว่าประเพณีนี้เป็นพิธีกรรมที่มีคุณค่ามากด้วยภูมิปัญญาที่ใช้ในการส่งเสริมความรู้แล้ว ยังเกี่ยวพันกับการดำรงชีวิตประจำวันของชนเผ่าอาชาก็อีกมากมาย ทั้งยังเป็นประเพณีที่ให้ความสำคัญกับผู้หญิง ผู้หญิงอาชาก็พร้อมใจกันแต่งกายด้วยเครื่องทรงต่างๆ อย่างสวยงามเป็นกรณีพิเศษในเทศกาลนี้ เพื่อยกระดับชั้นวัยสาวตามขั้นตอน แสดงให้คนในชุมชนได้เห็น พร้อมทั้งขึ้นไล่ชิงช้า และร้องเพลงทั้งลักษณะเดี่ยวและคู่ ในการจัดประเพณีไล่ชิงช้า แต่ละปีของอาชา จะต้องมีฝนตกลงมา ถ้าปีไหนเกิดฝนไม่ตก อาชาก็ถือว่าไม่ดี ผลผลิตที่ออกมาจะไม่งอกงาม มีระยะเวลาในการจัดรวม 4 วันด้วยกัน ดังนี้

วันที่ 1 จำแบ: เป็นวันแรกของพิธีกรรม ผู้หญิงอาชาก็จะแต่งตัวด้วยชุดประจำเผ่าเต็มยศแล้วออกไปตักน้ำที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เพื่อนำมาใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยน้ำที่ตักมาจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ อาชาก็เรียกว่า “อ้อจ้อซ้อ” และในวันนี้ก็มีการตำข้าวปุก “ห่อถ่อง” ข้าวปุก หรือห่อถ่อง คือ ข้าวที่ได้จากการตำอย่างละเอียด



ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

โดยก่อนที่จะดำก็จะนำข้าวสาร (ข้าวเหนียว) แช่ไว้ประมาณ 1 คืน พอรุ่งเช้าก็นำมาหนึ่ง หลังจากนี้เสร็จหรือได้ที่แล้ว ก็จะมีการโปรยด้วยน้ำอีกรอบหนึ่งแล้วก็นิ่งต่อ ระหว่างที่รอข้าวสุกจะมีการตำงาตำผสมเกลือไปด้วย เพื่อไม่ให้ข้าวเหนียวที่ดำติดมือเวลานำมาปั้นข้าวปึกซึ่งต้องใช้ในการทำพิธีเช่นกัน

วันที่ 2 วันสร้างชิงช้า: เป็นวันที่ทุกคนจะมารวมตัวกันที่บ้านของผู้นำศาสนา “โจ้วมา” เพื่อจะปรึกษาและแบ่งงานในการจะปลูกสร้างชิงช้าใหญ่ของชุมชน หรือเรียกว่า “หล่าเณอ” ในวันนี้จะไม่มีการทำพิธีใดๆ ทั้งสิ้น แม้กระทั่งสัตว์ก็จะไม่ฆ่า หลังจากที่สร้างเสร็จจะมีพิธีเปิดไล่ชิงช้าโดย “โจ้วมา” จะเป็นผู้เปิดไล่ก่อน จากนั้นทุกคนก็สามารถไล่ได้ นอกจากนี้ทุกครัวเรือนจะต้องสร้างชิงช้าเล็กไว้ที่หน้าบ้านของตนเองอีกด้วย เพื่อให้ลูกหลานของตนเล่นด้วย เพราะถือว่าเป็นพิธี

วันที่ 3 วัน ล้อดา อ่าเผ่ว: ถือเป็นวันพิธีใหญ่ มีการเลี้ยงฉลองกันทุกครัวเรือน พร้อมทั้งมีการเชิญผู้อาวุโสหรือแขกต่างหมู่บ้านมาร่วมรับประทานอาหารในบ้านของตน

วันที่ 4 จำสา: เป็นวันสุดท้ายของพิธีกรรม สำหรับในวันนี้จะไม่มีการประกอบพิธีกรรมอะไรทั้งสิ้น นอกจากพากันมาไล่ชิงช้า เพราะเป็นวันสุดท้ายที่จะได้ไล่ในปีนี้ แต่พอตะวันตกดิน หรือประมาณ 18.00 น. ผู้นำศาสนาก็จะทำการเก็บเชือกของชิงช้า โดยการมามัดติดกับเสาชิงช้า ถือว่าบรรยากาศในการไล่ชิงช้าก็ได้จบลงเพียงเท่านี้ และหลังอาหารค่ำก็จะทำการเก็บเครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ เข้าไว้ที่เดิม ถือว่าเสร็จสิ้นพิธีกรรม

ภาพโดย : <https://www.innnews.co.th/images/news/2013/6/478983-03.jpg>

คำสำคัญ : ไล้ชิงช้า

ที่มา : <http://www.sawadee.co.th/thailand/hilltribes/akha.html#Cultural>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-25

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=169&code_db=610004&code_type=05